

Sygn. akt IV Ca 260/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Jolanta Deniziuk

Sędziowie SO: Wanda Dumanowska (spr.), Mariusz Struski

Protokolant: sekr. sądowy Agnieszka Sobocińska

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2013 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa B. S.

przeciwko L. B.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego
w Słupsku z dnia 11 grudnia 2012r., sygn. akt IX C 472/12

1. prostuje niedokładność w zaskarżonym wyrok, polegającą na tym, że w pkt 1 w miejsce „z dnia 14 lutego 2012 r. sygn. IX Ns 263/10” wpisuje „z dnia 14 lutego 2002 roku sygn. akt IX Ns 263/00”;
2. oddala apelację,
3. zasądza od pozwanego L. B. na rzecz powódki B. S. kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt IV Ca 260/13

UZASADNIENIE

Powódka B. S. wniosła pozew przeciwko L. B. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego - postanowienia Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 14.02.2012r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dnia 20.08.2012r. co do jego punktu czwartego, wydanego w sprawie IX Ns 263/00 oraz o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, że na mocy tegoż postanowienia była zobowiązana do zapłaty na rzecz pozwanego kwoty 18.852 zł, płatnej w sześciu kwartalnych ratach w wysokości 3.852 zł pierwsza, kolejne zaś w wysokości 3.000 zł, zobowiązanie wykonała zgodnie z ustalonymi ratami, wobec czego jej zobowiązanie wygasło.

Pozwany zaprzeczył twierdzeniom przytoczonym przez powódkę, podnosząc, że posiada dowody wpłat uiszczonych przez nią jedynie na kwotę 7.402 zł. Zaległość na dzień 26.09.2012r. wynosi zatem kwotę 9.422,21 zł tytułem należności głównej oraz kwotę 10.708,21 zł tytułem odsetek. W toku procesu wskazał, że w dn. 12.03.2003r. osobiście otrzymał od B. S. kwotę 1.500 zł w gotówce. Ostatecznie nie zakwestionował przedłożonych przez powódkę dowodów wpłat Komornikowi kwot 860 zł i 2.450 zł. Podniósł, że nie otrzymał od powódki kwoty w wysokości 3.000 zł

tytułem ostatniej raty, a podpisy pod pokwitowaniami otrzymanych wpłat zostały sfalszowane. W toku postępowania sądowego pozwany wniósł o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Wobec oddalenia jego wniosku, pozwany złożył ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu, uzasadniając go argumentacją tożsamą za wcześniejszą.

Wyrokiem z dnia 11 grudnia 2012r. Sąd Rejonowy w Słupsku pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 14.02.2012r., sygn.. akt IX Ns 263/10 co do punktu 4 w zakresie należności głównej w całości oraz odsetek ustawowych co do raty pierwszej, trzeciej, czwartej, piątej i szóstej w całości oraz co do raty drugiej co do odsetek od dnia 8.08.2002r. Nadto Sąd Rejonowy oddalił powództwo w zakresie odsetek ustawowych co do drugiej raty za okres od 1 do 7.08.2002r. oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2990 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następującym stanie faktycznym:

W dniu 14.02.2002r. w sprawie IX Ns 263/00 Sąd Rejonowy w Słupsku dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków B. S. i L. B. i w punkcie czwartym zasądził od B. S. na rzecz L. B. kwotę 18.852 zł, płatną w pięciu kwartalnych ratach w wysokości 3.000 zł, a pierwsza rata w wysokości 3.852 zł, z terminem płatności do ostatniego dnia miesiąca, poczynając od miesiąca następnego po miesiącu, w którym uprawomocnia się orzeczenie w sprawie IX Ns 263/00, z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat. Powyższe postanowienie uprawomocniło się dnia 7.03.2002r.

Pismem z dnia 31.01.2003 r. w sprawie I K. 49/02 Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Słupsku skierował do B. S. zajęcie wierzytelności przypadających L. B. z tytułu zasądzonej w sprawie IX Ns 263/00 dopłaty. Pismem z dnia 03.02.2003r. w sprawie I Kmp 136/00 Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Słupsku dokonał kolejnego zajęcia wierzytelności przysługujących dłużnikowi alimentacyjnemu L. B. wobec B. S. z w/w tytułu wykonawczego. W dniu 12.02.2003r. B. S. dokonała wpłaty kwoty 862,42 zł bezpośrednio do Komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne przeciwko L. B. w sprawie K. 49/02, a następnie w dniu 05.08.2003r. w sprawie Kmp 136/00 kwoty 2450 zł. Ponadto pismem z dnia 7.03.2003r. poinformowała Komornika Sądowego o dotychczas uregulowanym zadłużeniu na rzecz L. B. w kwocie 16.402 zł i terminach uiszczania poszczególnych rat.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że B. S. na poczet zadłużenia dokonała ponadto następujących wpłat zasądzonych na rzecz L. B. rat:

1. kwoty 3.852 zł w dn. 30.04.2002r.;
2. kwoty 3.000 zł w dn. 07.08.2002r.;
3. kwoty 3.000 zł w dn. 31.10.2002r.;
4. kwoty 300 zł w dn. 02.12.2002r.;
5. kwoty 100 zł w dn. 03.01.2003r.;
6. kwoty 3.000 zł w dn. 31.01.2003r.;
7. kwoty 150 zł w dn. 10.02.2003r.;
8. kwoty 2.137,58 zł w dn. 12.02.2003r.

Na spłatę zasądzonych na rzecz L. B. należności rozłożonych na raty B. S. pożyczala pieniądze od znajomych, córki, brała kredyty w Banku. B. S. informował córkę o całkowitej spłacie zadłużenia.

Jak ustalił Sąd Rejonowy, w dniu 13.09.2012r. B. S. została zawiadomiona o wszczęciu przeciwko niej egzekucji przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Słupsku - P. S. (sygn. akt Km 744/12) z wniosku wierzyciela

L. B. co do należności głównej w kwocie 11.450 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 13.09.2012r. w wysokości 14.713,95 zł, na podstawie tytułu wykonawczego stanowiącego zaopatrzone w klauzulę wykonalności z dn. 20.08.2012r. postanowienie Sądu Rejonowego w Słupsku z dn. 14.02.2012r., sygn.. akt IX Ns 263/00.

Oceniając tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje niemal w całości na uwzględnienie. Konstatację tę Sąd I instancji oparł na stwierdzeniu, że argumentacja powódki odnośnie wygaśnięcia zobowiązania w całości, na dzień złożenia przez pozwanego wniosku egzekucyjnego w sprawie Km 744/12, niewątpliwie wypełnia dyspozycję z punktu 2 art. 840 § 1 kpc, albowiem powódka przedłożonymi dowodami wpłat i pokwitowaniami wykazała, że spełniła świadczenie w wysokości 18 852 zł, przy czym w terminie powódka uiściła I, III i IV ratę w wysokości 3.000 zł. Z uwagi na to, że II ratę uiściła przekazem pocztowym z dnia 7.08.2002r., podczas, gdy miała uczynić to do 31.07.2002r., stwierdzić należało, że powódka uchybiła terminowi płatności i pozostała w zwłoce o 7 dni, stąd należą się pozwanemu odsetki ustawowe liczone od dnia 1 do 7.08.2002r. Z kolei V. rata uiszczona została poprzez osobistą wpłatę 2.137 zł (potwierdzenie wpłaty 12.02.2003r.) oraz przez realizację zajęcia komorniczego z dn. 12.02.2003r., w kwocie 862,42 zł (potwierdzenie wpłaty z dn. 12.02.2003r.). Ostatnia (VI) rata została uiszczona przez powódkę w wysokości 2.450 zł jako realizacja zajęcia komorniczego (potwierdzenie dokonania wpłaty z dn. 05.08.2003r.) oraz poprzez wpłaty kwot – 150 zł, 100 zł i 300 zł, które zostały wpłacone wcześniej, a które należy zaliczyć na poczet ostatniej raty (dowody wpłat z dnia 02.12.2002, 03.01.2003 i 10.02.2003).

Sąd Rejonowy miał ponadto na uwadze, że pozwany nie kwestionował wpłaconych kwot w wysokości do 10.714,42 zł. Podważał zaś własnoręczność podpisów złożonych na potwierdzeniach odbioru przez niego kwot: 2x3000 zł i 2137,58 zł. W tym zakresie Sąd I instancji uwzględnił jednak, że córka pozwanego potwierdziła, że wszystkie podpisy należą do jej ojca, nadto pozwany nie był konsekwentny przy prezentowaniu tego swego stanowiska, złożył spóźniony wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego grafologa, który to wniosek zresztą następnie cofnął.

Oba wnioski pozwanego o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu zostały oddalone, a wobec tego, że nie zostały zaskarżone, są prawomocne. W ocenie Sądu I instancji nie istniała w sprawie potrzeba ustanawiania pełnomocnika z urzędu dla pozwanego, nie jest on bowiem osobą nieporadną, sama sprawa nie jest też skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym. Pozwany nie został pozbawiony możliwości obrony w tej sprawie.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc i 108 § 1 kpc.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł pozwany, który podtrzymał swoje stanowisko w sprawie, nie zgadzając się z rozstrzygnięciem Sądu I instancji.

Pozwany przedstawił ponadto własną ocenę zdarzeń związanych z podziałem majątku wspólnego oraz spłat dokonywanych przez powódkę z tego tytułu. Wskazując wartość przedmiotu zaskarżenia, podał, że przedmiotem sporu jest nadal kwota 11.450 zł.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie, ustosunkowując się do twierdzeń apelacyjnych pozwanego i przedstawiając własne, odmienne od apelującego, stanowisko w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że z mocy art. 382 kpc, sąd apelacyjny ma nie tylko uprawnienie, ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17.04.1998r., II CKN 704/97, OSNC 1998 nr 12, poz. 214). Sąd II instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli sądu I instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a rozważając wyniki postępowania przed sądem I instancji, władny jest ocenić je samoistnie. Postępowanie apelacyjne jest przedłużeniem procesu przeprowadzonego przez pierwszą instancję, co oznacza, że nie toczy się on na nowo.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił Sądowi rozpoznającemu apelację na konstatację, że dokonane przez Sąd Rejonowy rozstrzygnięcie, w części zaskarżonej apelacją, jak i wnioski wywiedzione z przeprowadzonego postępowania dowodowego, prowadzące do wydania zaskarżonego wyroku, były prawidłowe. Sąd Okręgowy nie znalazł zatem podstaw do innej, niż Sąd Rejonowy, oceny okoliczności powoływanych przez strony w toku postępowania sądowego przed obiema instancjami. Czyni to w konsekwencji zarzuty apelacji bezzasadnymi.

Przed merytorycznym odniesieniem się do treści wywiedzionej przez pozwanego apelacji należało w pierwszym rzędzie dostrzec zawartą w wyroku Sądu Rejonowego niedokładność w oznaczeniu daty tytułu wykonawczego i sygnatury akt sprawy, w której to postanowienie zostało wydane. Tytuł wykonawczy pochodził bowiem z dnia 14.02.2002r., a nie z dnia 14.02. 20012r., nadto postanowienie go stanowiące zapadło w sprawie o sygn. akt IX Ns 263/00, nie zaś w sprawie o sygn. akt IX Ns 263/10. Z tej przyczyny Sąd Okręgowy dokonał, jak w pkt 1 sentencji, sprostowania ww. niedokładności, orzekając w tym zakresie na podstawie art. 350 § 1 kpc.

Odnosząc się już wprost do treści wywiedzionej przez pozwanego apelacji, godzi się zauważyć, że pozwany skupił się w głównej mierze na kwestionowaniu wydanego przez Sąd Rejonowy drugiego postanowienia oddalającego jego wniosek o ustanowienie dla niego w sprawie pełnomocnika z urzędu. Należy jednak podkreślić, że obecnie postanowienie to jest już prawomocne, a w konsekwencji nie mogło być ono przedmiotem zaskarżenia w apelacji, ponieważ nie zostało zawarte w treści zaskarżonego wyroku. Postanowienie to zostało wydane w trakcie posiedzenia, po którym zapadł zaskarżony wyrok, a pozwany został odrębnie pouczone o terminie i sposobie jego zaskarżenia (k. 55). Wobec faktu, że pozwany nie zaskarżył tego postanowienia, zgodnie z pouczeniem, do dnia 18.12.2012r., stało się ono prawomocne, a w konsekwencji podnoszenie w apelacji argumentów, które powinny być zawarte w istocie w zażaleniu na postanowienie oddalające wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, nie może skutkować możliwością ich uwzględnienia na obecnym etapie postępowania sądowego. Dodać jedynie należy, że był to de facto drugi wniosek pozwanego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu oparty przy tym na tych samych podstawach, a zatem w istocie powinien zostać odrzucony przez Sąd Rejonowy bez możliwości jego zaskarżenia (por. art. 117² § 2 kpc).

W dalszej kolejności, rozważając zakwestionowaną apelacją zasadność wyroku Sądu Rejonowego zważyć należało, że Sąd Rejonowy w uzasadnieniu swego orzeczenia odwołał się w sposób logiczny i wyczerpujący do dokumentów, na których się oparł, nadto przedstawił logiczną i szczegółową argumentację, dlatego dał im wiarę.

Bez znaczenia w tej sytuacji są twierdzenia pozwanego opisujące okoliczności, w jakich zostały mu przedstawione do podpisu pokwitowania odbioru od powódki wpłat z tytułu rozliczenia z podziału majątku wspólnego. Zważyć należy, że pozwany nie kwestionował, iż otrzymał od powódki pieniądze, zaś okoliczność, że miało się to odbyć niejako w pośpiechu nie ma w sprawie znaczenia. Rzeczą pozwanego było zażądanie od powódki, w dacie ich podpisywania, kopii bądź odpisów podpisywanych oświadczeń. Skoro pozwany tego nie uczynił w momencie składania podpisu, uznać należało, że kwestia ta nie była dla niego tak istotna, jak usiłuje to aktualnie przedstawić.

W zakresie twierdzeń pozwanego kwestionującego podpisy na oświadczeniach dotyczących części należności, należało podkreślić, że to, co w dniu rozprawy apelacyjnej podnosił pozwany odnośnie dat sporządzenia tychże oświadczeń jest innym stanowiskiem, aniżeli to, jakie prezentował pozwany co do dat i co do podpisów na tychże dokumentach przed Sądem I instancji. Zważyć należy, że pozwany pierwotnie kwestionował w ogóle własnoręczność swoich podpisów, następnie stwierdził, że podpisy nieczytelne są jego podpisami, zaś podpisy czytelne nie pochodzą od niego. Pozwany zgłosił też wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego grafologa, jednak wniosek ten, jako spóźniony, podlegał oddaleniu przez Sąd I instancji. Jednakowoż córka pozwanego potwierdziła własnoręczność podpisów złożonych przez pozwanego na kwestionowanych przez niego oświadczeniach dotyczących odbioru od powódki kwot stanowiących zasądzone od niej spłaty. W związku z tym, że wniosek dowodowy w zakresie opinii biegłego grafologa był sprekludowany, Sąd Rejonowy prawidłowo oparł się na tych dokumentach, które zostały zgromadzone w aktach sprawy. Dokumenty te również w ocenie Sądu Okręgowego nie budzą wątpliwości. Pozostałe z kolei dokumenty mają postać bądź to przekazów pocztowych, bądź informacji uzyskanych od komornika sądowego co do wpłat na poczet wierzytelności zajętej celem spłat innych długów pozwanego. Zsumowanie wszystkich wynikających z ww.

dokumentów kwot daje łącznie dokładną kwotę, którą Sąd Rejonowy w postanowieniu z dnia 14.02.2002r. w sprawie o podział majątku wspólnego zasądził od powódki tytułem spłaty.

W tym miejscu wypada jeszcze podnieść, że okoliczności, jakie przywołuje w apelacji pozwany, a jakie odnoszą się do stanu faktycznego sprawy o podział majątku wspólnego, w tym zarzuty stawiane powódce w zakresie ewentualnego rozporządzenia przez nią wspólnym majątkiem, czy też dotyczące zaniżonej w ocenie pozwanego wyceny mieszkania, nie mają znaczenia dla wyniku niniejszego postępowania. Były już bowiem one przedmiotem oceny w tamtym postępowaniu i nie mogą stanowić ponownie przedmiotu analizy w niniejszym procesie, który toczy się w zupełnie innej sprawie.

Apelacja w niniejszej sprawie nie jest również sposobem na kwestionowanie i podważanie czynności komorniczych. Pozwanemu, o ile taka jest jego wola, przysługują inne w tym zakresie środki prawne do ochrony jego racji.

W konsekwencji należało uznać, że należność co do pretensji głównej została zaspokojona w całości, zaś odsetki powstały tylko w zakresie płatności drugiej raty, łącznie za siedem dni, w związku z czym tylko one mogą być egzekwowane.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy orzekł, jak w pkt 2 sentencji, o oddaleniu apelacji, jako bezzasadnej na podstawie art. 385 kpc.

Wynik niniejszego postępowania apelacyjnego zdeterminował rozstrzygnięcie o kosztach tego postępowania. W tym przedmiocie Sąd II instancji orzekł na podstawie art. 108 § 1 kpc według zasady z art. 98 § 1 kpc. Nadmienić w tym miejscu należy, że okoliczność zwolnienia pozwanego od kosztów sądowych nie zwalnia go od obowiązku zwrotu stronie przeciwnej poniesionych przez nią kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, co wprost wynika z art. 108 ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010r. Nr 90, poz. 594 ze zm.).

Koszty te zatem określono zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).